

**Полтавська обласна військова адміністрація
Департамент екології та природних ресурсів**

**ОГЛЯД
СТАНУ ДОВКІЛЛЯ
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
БЕРЕЗЕНЬ 2026**

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ.....	3
Стан атмосферного повітря в м. Полтава.....	4
Стан атмосферного повітря в м. Кременчук.....	5
Стан атмосферного повітря в м. Горішні Плавні.....	7
Радіаційний стан області.....	9
Стан забруднення поверхневих вод.....	11
Регіональний офіс водних ресурсів у Полтавській області.....	11
ДУ Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України.....	13
Прийняття управлінських рішень щодо підприємств області, які здійснюють вплив на довкілля області.....	14

ВСТУП

На виконання статті 25¹ Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» Департамент екології та природних ресурсів Полтавської обласної військової адміністрації готує аналітичні огляди стану довкілля Полтавської області.

У даному аналітичному огляді наводиться узагальнена інформація щодо забруднення атмосферного повітря Полтавської області, радіаційного стану, стану забруднення поверхневих вод за березень 2026 року.

Аналіз стану атмосферного повітря публікується на основі даних спостережень за вмістом забруднюючих речовин у містах Полтава, Кременчук та Горішні Плавні, наданих Полтавським обласним центром з гідрометеорології та Комунальним підприємством «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради.

Аналіз радіаційного забруднення повітря здійснено на основі даних Полтавського обласного центру з гідрометеорології, на 5 пунктах спостереження Полтавської області – метеостанціях: м. Гадяч, м. Лубни, м. Кобеляки, сел. В. Поділ та ЦГМ Полтава. А також за інформацією Комунального підприємства «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради – у м. Кременчук.

Аналіз стану забруднення поверхневих вод наведено за даними спостережень за вмістом гідрохімічних показників, які надані Регіональним офісом водних ресурсів у Полтавській області та ДУ «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» (Кременчуцький районний відокремлений підрозділ).

Стан атмосферного повітря в м. Полтава березень 2026 року

Полтавський обласний центр з гідрометеорології Стан атмосферного повітря в м. Полтаві березень 2026 року

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Полтави проводяться лабораторією Полтавського обласного центру з гідрометеорології на 4-х стаціонарних постах. Всього у звітному місяці відібрано та проаналізовано 1898 проб повітря по 10 інгредієнтам, із яких при хіманалізі не виявлено перевищення ГДК (гранично допустима концентрація).

Середньомісячні концентрації забруднюючих речовин в кратності ГДК становили:

- формальдегід – 0,8 ГДК;
- пил – 1,3 ГДК;
- діоксид азоту – 0,5 ГДК;
- оксид вуглецю – 0,5 ГДК;
- фтористий водень – 0,2 ГДК;
- оксид азоту – 0,2 ГДК;
- хлористий водень – 0,05 ГДК;
- діоксид сірки – 0,04 ГДК;
- аміак – 0,25 ГДК.

При цьому *максимальні* концентрації забруднювальних речовин перевищували встановлені критерії по пилу – 1,2 ГДК, по оксиду вуглецю – 1,0 ГДК.

У порівнянні з лютим поточного року рівень забруднення атмосферного повітря збільшився по *пилу, оксиду вуглецю, формальдегіду та аміаку*; зменшились по *діоксиду сірки, розчинним сульфатам та оксиду азоту*.

Порівняльний аналіз середньомісячних концентрацій із середньорічними свідчить, що відбулося збільшення концентрацій забруднювальних речовин в атмосферному повітрі міста по *пилу*; зменшились по *оксиду вуглецю, формальдегіду, хлористому та фтористому водню та оксиду азоту*.

Вміст важких металів: кадмію, заліза, міді, марганцю, нікелю, свинцю, хрому та цинку нижче за нормативні показники.

Рис. 1

Кременчуцька лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології

Лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря м. Кременчука (ЛСЗА Кременчук) Полтавського обласного центру з гідрометеорології проводила відбір проб на чотирьох стаціонарних постах (ПСЗ № 1 – вул. Молодіжна, 9, ПСЗ №2 – вул. Лікаря Богаєвського, 2, ПСЗ №4 – вул. Тараса Шевченка, 22/30, ПСЗ №5 – вул. Івана Приходька, 89).

Протягом місяця було відібрано та проаналізовано 2171 пробу. Спостереження проводились щоденно 2-4 рази на добу, крім неділь.

Визначались 10 забруднювальних домішок: пил, діоксид азоту, оксид азоту, діоксид сірки, вуглецю оксид, формальдегід, фенол, сажа, аміак, сульфати.

Оцінка стану забруднення атмосферного повітря проводилась шляхом порівняння з відповідними гранично допустимими концентраціями (ГДК) речовин у повітрі населених місць та розрахунку індексу забруднення атмосфери (ІЗА). ГДК розподіляються на *середньодобові* (ГДКс.д.), з якими порівнюються середньодобові та середньомісячні концентрації, та *максимально разові* (ГДКм.р.), з якими порівнюються разові (тривалість відбору проби 20 – 30 хв) концентрації шкідливих речовин.

Критерій оцінювання ІЗА: $ІЗА < 5$ – низький рівень, $5 < ІЗА < 7$ – підвищений, $7 < ІЗА < 14$ – високий, $ІЗА > 14$ – дуже високий.

Рівень забруднення атмосферного повітря міста у березні оцінювався як низький ($ІЗА = 4,47$).

Загалом по місту перевищували гранично допустимий рівень (ГДКс.д.) середньомісячні концентрації *формальдегіду* (1,5 ГДКс.д.) та *пилу* (1,3 ГДКс.д.).

Середній вміст інших домішок був менше гранично допустимих концентрацій.

Формальдегід. Вміст формальдегіду визначався на всіх ПСЗ. Середній вміст речовин, у порівнянні з попереднім місяцем, не змінився. Рівень забруднення повітря цією домішкою становив: на Молодіжному – 1,1 ГДКс.д., в районі зупинки «Кредмаш» - 1,8 ГДКс.д., в районі центрального ринку – 2,1 ГДКс.д., в Крюкові - 1,2 ГДКс.д..

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Пил (аерозоль) недиференційований за складом. Вміст пилу визначався на всіх ПСЗ. Порівняно з минулим місяцем середній вміст речовини дещо збільшився. На Молодіжному середньомісячна концентрація становила 1,5 ГДКс.д., в районі зупинки «Кредмаш» та в районі центрального ринку – 1,4 ГДКс.д., в Крюкові – 1,0 ГДКс.д.

Зафіксовано п'ять випадок перевищення ГДКм.р.:

- 1,04 ГДКм.р. зранку 09 березня на ПСЗ № 1 при тихій погоді,
- 1,1 ГДКм.р. зранку 10 березня на ПСЗ № 4 при тихій погоді,
- 1,4 ГДКм.р. зранку 11 березня на ПСЗ № 4 при вітрі південного напрямку,
- 1,1 ГДКм.р. зранку 24 березня на ПСЗ № 2 при вітрі північно-східного напрямку,
- 1,02 ГДКм.р. зранку 27 березня на ПСЗ № 1 при тихій погоді.

Фенол. Вміст фенолу визначався на ПСЗ № 1, ПСЗ № 4 та ПСЗ № 5.

Порівняно з минулим місяцем середній вміст речовин не змінився. На Молодіжному, в районі центрального ринку та Крюкові середньомісячна концентрація становила 0,1 ГДКс.д.

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Діоксид азоту. Вміст діоксиду азоту визначався на всіх ПСЗ. Рівень забруднення цією речовиною загалом по місту, в порівнянні з попереднім місяцем, збільшився. В районі центрального ринку середньомісячні концентрації становили 1,4 ГДКс.д., в районі зупинки «Кредмаш» - 0,8 ГДКс.д., в Крюкові – 0,8 ГДКс.д., на Молодіжному – 0,6 ГДКс.д..

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Оксид вуглецю. Вміст оксиду вуглецю визначався на всіх ПСЗ. Порівняно з минулим місяцем середній вміст речовини не змінився. В районі центрального ринку середньомісячна концентрація становила 0,3 ГДКс.д., в районі зупинки ринку «Кредмаш» - 0,2 ГДКс.д., в Крюкові – 0,2 ГДКс.д., на Молодіжному – 0,1 ГДКс.д.

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Сажа. Вміст сажі визначався на ПСЗ № 1, ПСЗ № 4, в порівнянні з попереднім місяцем, не змінився: на Молодіжному – 0,2 ГДКс.д., в центрі – 0,4 ГДКс.д.

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Оксид азоту. Спостереження проводились на ПСЗ № 2. Середньомісячна концентрація в порівнянні з попереднім місяцем, збільшилась та становила 0,3 ГДКс.д.

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Ангідрид сірчистий (діоксид сірки). Середньомісячна концентрація, в порівнянні з попереднім місяцем, не змінилась. На Молодіжному середньомісячна концентрація становила 0,1 ГДКс.д., в Крюкові, в районі зупинки «Кредмаш» - 0,2 ГДКс.д., а в районі центрального ринку – 0,3 ГДКс.д.

Перевищень за максимально разовою ГДК не зафіксовано.

Спостереження за вмістом **аміаку** та **сульфатів** проводились на ПСЗ № 2. Середньомісячна концентрація аміаку – 0,1 ГДКс.д. Перевищень за максимально разовою ГДК аміаку не зафіксовано.

Вміст сульфатів – 0,008 мг/м³ (ГДК на сульфати не встановлена).

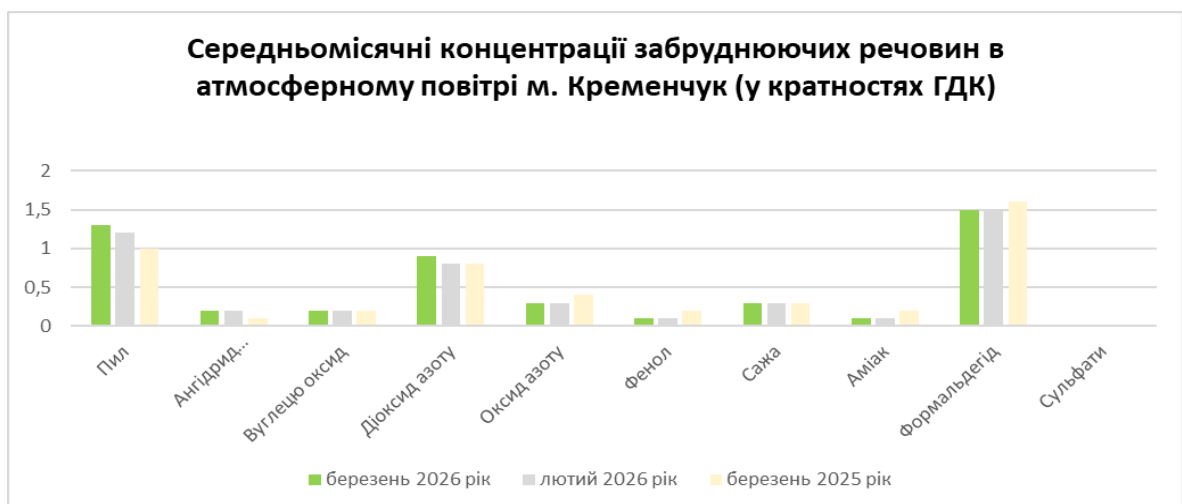

Рис. 2

Порівняно з березнем 2025 року зменшились середньомісячні концентрації по оксиду азоту, фенолу, аміаку та формальдегіду; збільшився вміст пилю, сірчистого ангідриду та діоксиду азоту. Вміст сульфатів, оксиду вуглецю та сажі не змінився.

Комунальне підприємство «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області

Також для м. Кременчук моніторинг стану атмосферного повітря здійснює Комунальне підприємство «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області на трьох стаціонарних постах: Стаціонарний пост 26 гімназія, Стаціонарний пост Кінно-спортивна школа «Фаворит» та Стаціонарний пост при перетині санітарно-захисної зони підприємств Північного промвузла.

Впродовж березня 2026 року на **стаціонарному пості Кінно-спортивна школа «Фаворит»** рівень забруднення атмосферного повітря за всіма показниками відмічений нижче гранично допустимої концентрації максимально разової (ГДК_{м.р.}).

Стаціонарний пост при перетині санітарно-захисної зони підприємств Північного промвузла

Рівень забруднення атмосферного повітря за всіма показниками відмічений нижче гранично допустимої концентрації максимально разової (ГДК_{м.р.}).

На Стаціонарному посту 26 гімназія рівень забруднення атмосферного повітря за всіма показниками відмічений нижче гранично допустимої концентрації максимально разової (ГДК_{м.р.}).

Стан атмосферного повітря в м. Горішні Плавні березень 2026 року

Кременчуцька лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Горішні Плавні проводяться Кременчуцькою лабораторією спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології у м. Горішні Плавні на стаціонарному посту спостережень, який розташований за адресою: вул. Добровольського, 6.

У березні визначався вміст *пилю, діоксиду сірки, оксиду вуглецю, діоксиду азоту, фенолу, сажі, водню хлористого, аміаку та важких металів*. Відібрано та проаналізовано 546 проб. Спостереження проводились 2-4 рази на добу, крім неділь.

За *інтегральним показником (ІЗА)*, який розраховується по п'яти пріоритетним забруднювальним речовинам, спостерігався *низький рівень* забруднення атмосферного повітря **ІЗА = 1,77**.

Середньомісячні концентрації забруднювальних речовин перевищували гранично допустимий рівень по *пилу* (1,1 ГДКс.д.).

Зафіксовано два випадки перевищення максимально разової концентрації (ГДКм.р.) по **хлористому водню**:

2,1 ГДКм.р. о 07 годині 10 березня при тихій погоді,

1,1 ГДКм.р. о 13 годині 21 березня при слабкому вітрі північного напрямку.

Також зафіксовано перевищення ГДКм.р. з **пилу**:

1,1 ГДКм.р. зранку 18 березня при вітрі північно-східного напрямку.

У порівнянні з попереднім місяцем дещо зменшився вміст *пилу*, *діоксида азоту* та *хлористому водню*. Збільшився вміст *сажі*. Середній вміст інших домішок не змінився.

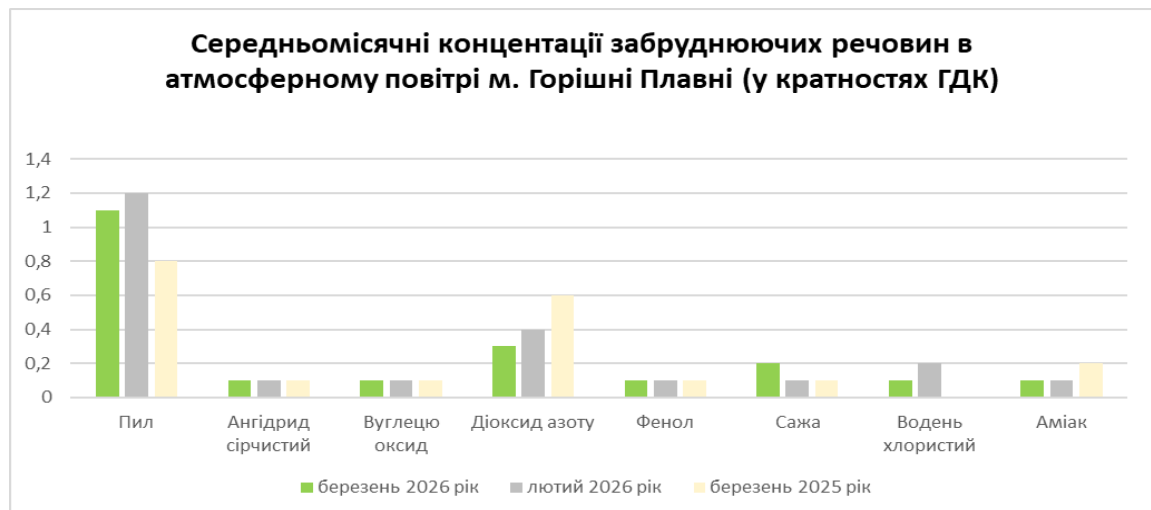

Рис. 3

Порівняно з березнем 2025 року збільшились середньомісячні концентрації по *пилу*, *сажі* та *хлористому водню*; зменшився вміст *діоксида азоту* та *аміаку*, вміст інших домішок — не змінився.

Радіаційний стан*

березень 2026 року

Радіаційний рівень, який відповідає природному фону складає 0,10 – 0,20 мкЗв/год і вважається нормальним. Це є еквівалентом середньої дози – менш ніж 2 мЗв на рік або 0,23 мкЗв на годину (**23 мкР на годину**);

- 0,22 мкЗв/год – звичайний радіаційний фон, який супроводжує людей у повсякденному житті;
- біля 0,01 мкЗв разова доза – перегляд кінофільму на кольоровому телевізорі на відстані 2 метрів;
- 0,1 – 0,5 мЗв разова доза – флюорографія;
- 0,01 – 1 мЗв разова доза – приймання радонової ванни;
- 1,00 мкЗв/год – рівень опромінення, яке отримує екіпаж трансконтинентального літака, що летить через Північний полюс;
- 11,42 мкЗв/год – рівень опромінення, який різко збільшує вірогідність появи хвороби на рак;
- 40,00 мкЗв на протязі життя – підстава для евакуації населення після катастрофи у Чорнобилі;
- 114,15 мкЗв разова доза – викликає променеву хворобу з пониженим вмістом білих тілець у крові.

ПОКАЗНИКИ РАДІАЦІЇ (у мкЗв/год)	РІВНІ НЕБЕЗПЕКИ	КОЛІР
0.01 - 0.20	НИЗЬКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ
0.21 - 0.30	ПРИПУСТИМИЙ	ЖОВТИЙ
0.31 - 0.60	ПІДВИЩЕНИЙ	ОРАНЖЕВИЙ
ВІД 0.61	НЕБЕЗПЕЧНИЙ	ЧЕРВОНИЙ
ВІД 10	ДУЖЕ НЕБЕЗПЕЧНИЙ	ФІОЛЕТОВИЙ
570 (РАЗОВА ДОЗА)	СМЕРТЕЛЬНИЙ	КОРИЧНЕВИЙ

* – Інформацію наведено за даними розділу «Показники моніторингу середовища» Веб-порталу Мінприроди України (<http://menr.gov.ua/>).

Середнє значення гамма-фону атмосферного повітря на всіх п'яти метеостанціях області та за даними КП «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області у березні 2026 року не перевищувало контрольний рівень і залишалося на рівні значень попередніх місяців (10-14 мкР/год).

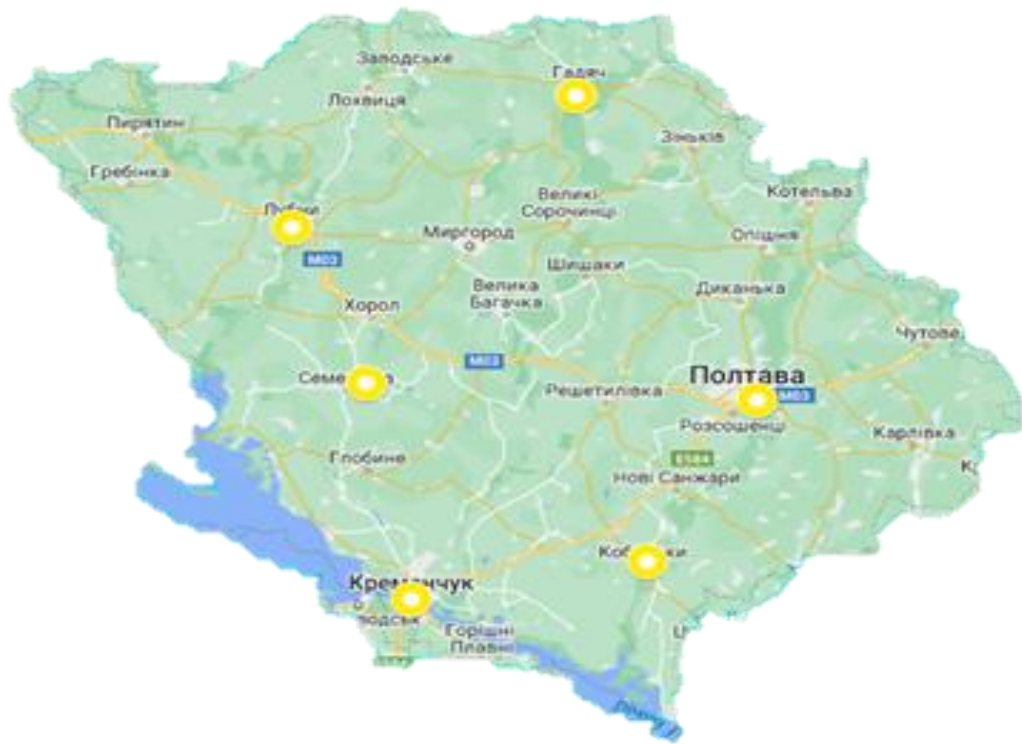

Рис.4

На рисунку 4 наведено розташування на території області метеостанцій Полтавського обласного центру з гідрометеорології та КП «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради.

Середні значення гамма-фону атмосферного повітря області за період з березня 2025 року по березень 2026 року відображені на рис. 5.

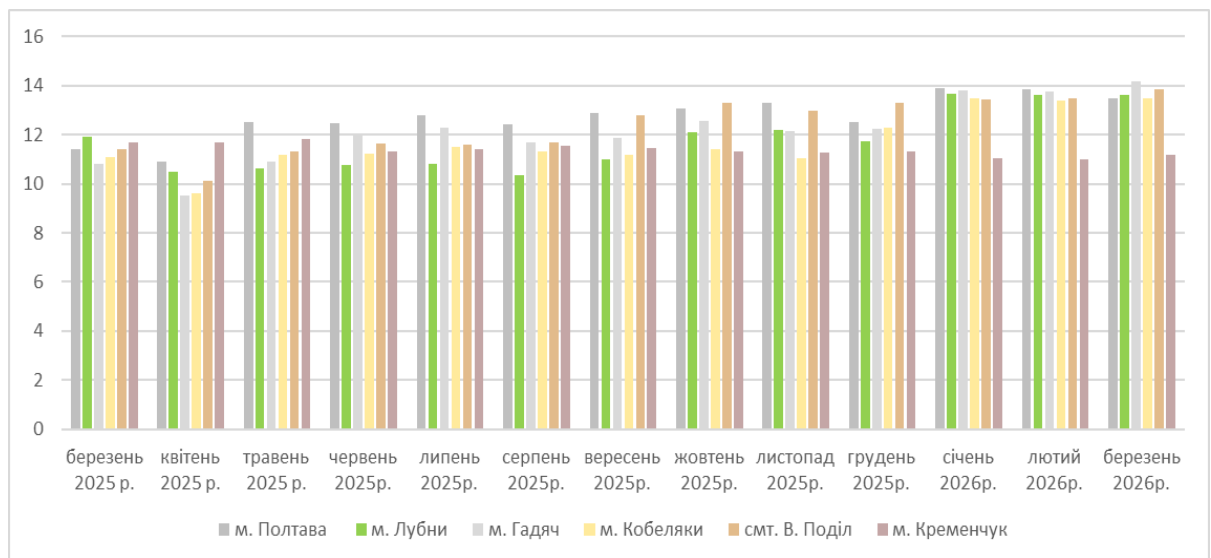

Рис. 5

Максимальні значення гамма-фону атмосферного повітря області за період з березня 2025 року по березень 2026 року відображені на рис. 6.

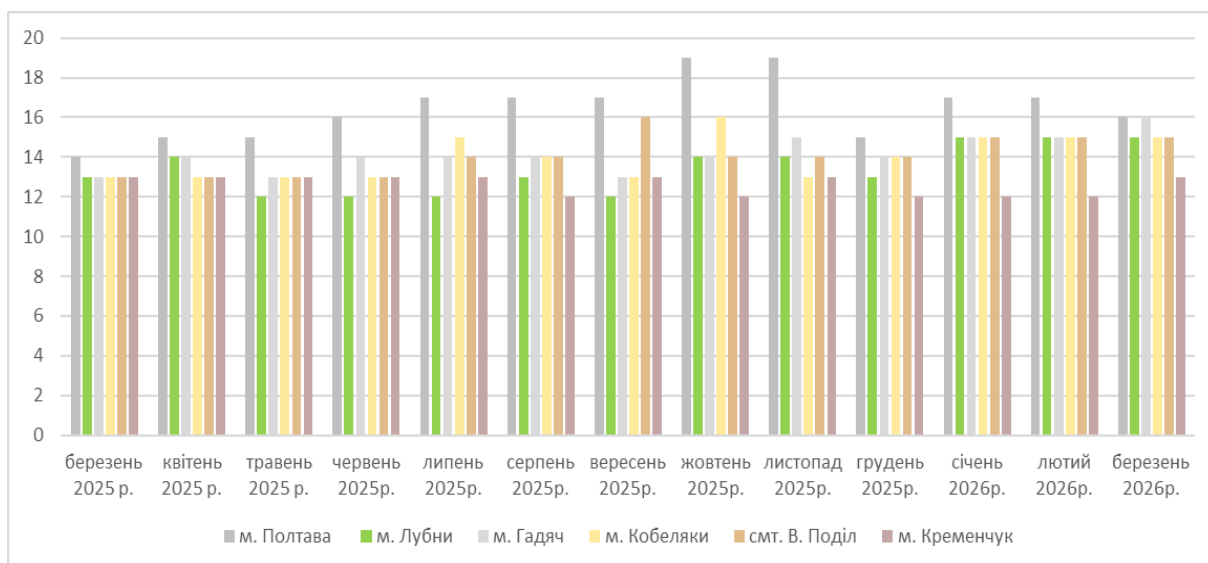

Рис. 6

Стан забруднення поверхневих вод березень 2026 року

Регіональний офіс водних ресурсів у Полтавській області

Регіональним офісом водних ресурсів у Полтавській області здійснюється моніторинг водних об'єктів у районах основних водозаборів комплексного призначення, водогосподарських систем міжгалузевого та сільськогосподарського водопостачання за радіологічними та хімічними показниками.

Рис.7

Згідно з Програмою державного моніторингу вод у частині проведення Держводагентством спостережень на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення, кожний місяць проводиться відбір проб з р. Дніпро у створі водозабору м. Горішні Плавні, Власівського водозабору м. Кременчук та водозабору Градизької зрошувальної системи с. Пронозівка Кременчуцького району.

Відповідно до показників, зазначених у наказі Міністерства аграрної політики та продовольства України від 30.07.2012 № 471 «Нормативи екологічної

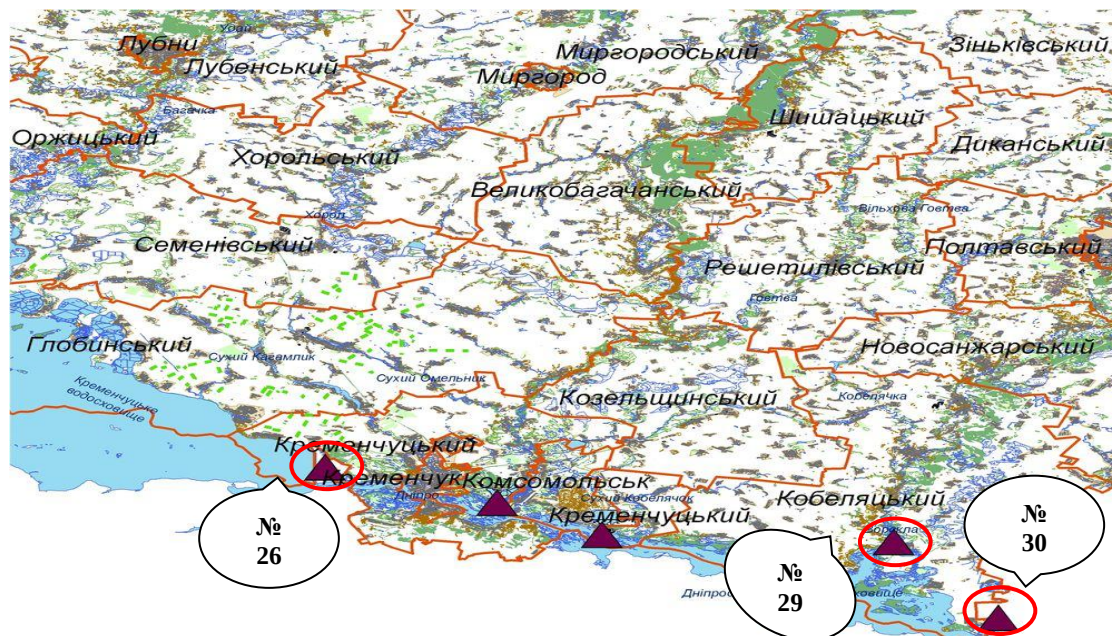

Рис. 8

безпеки водних об'єктів, що використовуються для потреб рибного господарства, щодо гранично допустимих концентрацій органічних та мінеральних речовин у морських та прісних водах (біохімічного споживання кисню (БСК₅), хімічного споживання кисню (ХСК), завислих речовин, мінерального фосфору та амонійного азоту» – перевищення у березні зафіксовано по двох показниках: БСК₅ та ХСК.

У створі питного водозабору м. Горішні Плавні з р. Дніпро (дата відбору 03 березня 2026 року) вода відповідає нормам «Гігієнічних нормативів якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько-побутових та інших потреб населення» (Наказ МОЗ України № 721 від 02.05.2022) за винятком:

- ХСК – 31,00 мгО/дм³ (перевищення Нормативів у 1,03 рази);
- БСК₅ – 3,40 мгО₂/дм³ (перевищення Нормативів у 1,13 рази).

У створі Власівського питного водозабору м. Кременчука з р. Дніпро (дата відбору 03 березня 2026 року) вода відповідає зазначеним нормативам якості води:

- БСК₅ – 3,20 мгО₂/дм³ (перевищення Нормативів у 1,07 рази).

У створі водозабору Градизької зрошувальної системи з р. Дніпро (дата відбору 03 березня 2026 року) вода відповідає зазначеним нормативам якості води за винятком:

- БСК₅ – 4,00 мгО₂/дм³ (перевищення Нормативів у 1,33 рази);
- ХСК – 34,00 мгО/дм³ (перевищення Нормативів у 1,13 рази).

Поливні води джерел зрошення по екологічним критеріям якості віднесені до І класу, тобто придатні без обмежень. Проведена оцінка якості зрошувальної води згідно національного стандарту України ДСТУ 2730:2015 «Якість природної води

для зрошення. Агрономічні критерії» свідчить про придатність води з Кременчуцького водосховища по більшості показників без обмежень.

Кременчуцький районний відокремлений підрозділ ДУ «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України»

Направлені результати лабораторних досліджень води на санітарно-хімічні та мікробіологічні показники з Власівського водозабору р. Дніпро (створ № 26) за березень 2026 року показали, що відібрана проба по санітарно-хімічним показникам не відповідає вимогам НД.

У зразку виявлено: РН – 8,6 мг/дм³; розчинений кисень – 10,9 мг/дм³; БСК-5 – 0,1 мг/дм³; залізо – 0,084 мг/дм³; хлориди – 26,9 мг/дм³; сульфати – 36,4 мг/дм³; нітритів – 0,007 мг/дм³; нітратів – 3,97 мг/дм³; фтор – 0,18 мг/дм³; марганець – 0,03; ацетаміприд – 0,001; бенсултап – 0,01; ТМТД – 0,01.

**Прийняття управлінських рішень щодо підприємств області, які здійснюють вплив на довкілля області
березень 2026 року**

**Департамент екології та природних ресурсів Полтавської
облвійськадміністрації**

Впродовж березня 2026 року припинено дію дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами наступним суб'єктам господарювання:

Публічне акціонерне товариство «Джей Ті Інтернешнл Україна» (3 дозволи);
ТОВ «Пасіпол»;
СТОВ «Ніка».

Дія дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами припиняється відповідно до вимог абзаців другого та десятого частини 7 статті 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», статті 11 Закону України «Про охорону атмосферного повітря», пункту 48 «Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності, які отримали такі дозволи», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 302 (зі змінами).

Департамент екології та природних ресурсів
Полтавської обласної військової адміністрації
Відділ організаційної роботи, звітності та зв'язків з громадськістю
Тел. (0532) 569508
E-mail: eko@adm-pl.gov.ua
www.eko.adm-pl.gov.ua